

KÉPES LEVELEZŐLAP

A KÉPESLEVELEZŐLAP-GYŰJTŐK EGYESÜLETÉNEK KIADVÁNYA

2018. I. negyedév

XXXI. évfolyam 1. szám

„Kicsi Jézus légy velünk!”

Vallásos üdvözlőlapok az első világháború idejéből
(Megjelent az Élet és Tudomány 2017. december
22-i számában)

A világháború kitörésekor a harcoló felek gyors sikerben bíztak, és a háborús lelkesedés fenntartásában jó szolgálatot tettek a képes levelezőlapok. Ezek az uralkodónak és a szövetségesek vezetőinek ábrázolásával, a katonai erő és a sikeres hadi események megjelenítésével, az ellenség degradálásával értek el mozgósító hatást a lakosság legszélesebb rétegeiben. Az ország népe azonban hamar megtapasztalta, hogy a háború veszteségekkel jár, a harcok évekre elhúzódnak. Mind a katonák, mind a civilek körében egyre nagyobb szerepe lett az istenhitnek, az emberek felett álló Teremtőhöz való imádkozásnak. Természetes, hogy a háború éveiben a vallási témák is hangsúlyozottan szerepeltek a képeslapokon, és ábrázolásaikkal, felirataikkal a túlélés, az életben maradás, hazatérés hitét erősítették.

Imádkozó katonák és családtagok

Az extrém helyzetben felerősödött a vallásosság: imáikban a katonák Isten segítségét kérték, hogy életben maradjanak, és a Mindenható hazavezesse őket, de a családtagok is ezért imádkoztak. A téma sokféle képi ábrázolással szerepel e lapokon, melyekhez gyakran imarészletek és a Tízparancsolat sorai is tartoznak.

A háborúba induló katona a faluja útszéli képoszlopa előtt térdelve és szalutálva búcsúzik a háttérben álló feleségétől vagy kedvesétől. A kép felirata: „...és legyen meg a te akaratod...”

Az „Isten legyen velünk” című képeslapon a katonák levett sapkával egy útszéli feszület előtt térdelve imádkoznak. Az útszéli kereszt egyébként jellemző motívum, amely előtt imádkozó katona Isten vagy Jézus segítségét kéri: „Uram Jézus, Te légy velünk;/Csatatűzbe hogyha megyünk;/Diadalról diadalra,/Fény derüljön a magyarra!” Az „Édes Jézus, szent kezed/ Szép hazánkat védje meg” feliratú lapon a keresztre feszített Krisztus jobb kezét az imádkozó katonának nyújtva ad támaszt számára. A „Katonáink imája Przemysl ostromakor” című verses képeslap is egy útszéli kereszt előtt térdeplő katonákat ábrázol. Ők arra kéri Isten, hogy utolsó imájukat vigye el szeretteikhez,

„akiket
védtelenül és
árván otthon”
hagytak. A
térdeplő
katonák
gyakran egy
fa tövében
Szűz Mária és
a kis Jézus
asztalra
állított képe
előtt is
imádkoznak.

III. Ágyó dörög a harctéren...
De csillag van fenn az égen:
Reményt ott is Égből kapják...
Szenteljed meg az Úr napját.

A szeretteikért imádkozó családtagok is sokszor szerepelnek a képeslapokon. Az „Imádkozom érted” feliratú lapon teljes felszereléssel a háborúba induló katona és kedvese egy útszéli képoszlopnál látható, ahol a nő így fohászkodik: „Imádkozom érted/ S hő imám megfogam:/Viszont látjuk egymást/ Ujra majd boldogan.” Egy kisfiú és egy kislány a megfeszített Jézus keresztje előtt vagy elalvás előtt az ágyban imádkozik, fejük felett egyenruhában és kivont karddal harcoló

édesapjuk alakja látható. A feliratok önmagukért beszélnek:

Gyerekek édesapjukért imádkoznak

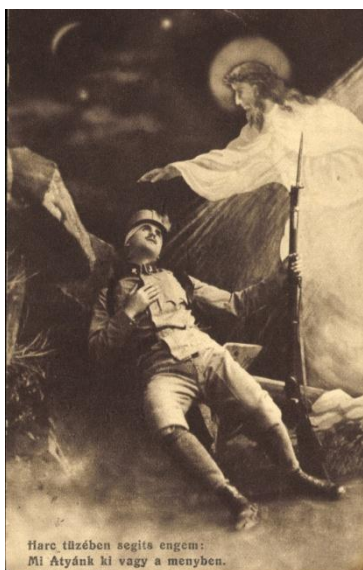
„Imádkozunk: a jó Isten/ Édes apánk megsegítsen;” „Imádkozunk Apus érted/ Boldog legyen visszatérted.” A rohamozó katonák feje felett is megjelenik a felhők között imádkozó feleség és kislány képe ezzel a felirattal:

„Ki halálát a harctéren lelte,/ Az égbe száll, mennyországba lelke.” Az „Óh Megváltónk! Óvd meg őt!” szövegű lapon egy fára akasztott Krisztus kép előtt imádkozó és zokogó nő felett az égben látszanak a harcoló katonák.

Jézus Krisztus, Szűz Mária, őrangyal vigyáz a katonákra

Jellemző az olyan lap, amelyen a csatába vonuló lovas hadsereg fölött egy dombon kereszt előtt álló Jézus Krisztus jobb kezét áldón a katonák fölé emeli és a Miatyánk sorozat aktualizált részlete olvasható: „Harcolóknak nagy az ára!/ Fény derül majd a hazára./ Isten! Ajkunk imát rebeg:/

...Szenteltessék a Te neved!” A harctéren fegyverrel haladó katonát hátulról Jézus Krisztus fehér ruhás alakja vigyázza, illetve támogatja a már sebesült katonákat. Másik lapon az erdőben ülő sebesült

A sebesült katonának Jézus Krisztus nyújt vigaszt (1916)

katonának fehér ruhában jelenik meg Jézus Krisztus, és kezét a vállára téve ad erőt a szenvedések elviselésére. Az imádságszövegek az Istenbe vetett bizalmat tükrözik: „Harc tűzében segíts engem:/ Mi Atyánk ki vagy a menyben.” Jelképesnek is tekinthető a „Miatyánk” sorozat képeslapja, amelyen a csatatéren fekvő sebesültek és ágyúroncsok között Jézus Krisztus mint magvető jelenik meg, aki ruhájából gabonát szórva mintegy új életet sarjast. Ezt erősíti az imaszöveg „Hogyha vége lesz a harcnak,/ Derüljön föl a magyarnak./ Hazánk földje legyen áldott!/ ...Jöjjön el a Te országod.”

Jézus Krisztus mint magvető a csatatéren (1915)

szöveggel bátorítja: „Magyar katonának/ Sohase kell félni./ A magyar katonát/ Isten anyja védi.” A „Hősök védőangyala” sorozat egyik lapján két lovas katona egymást támogatva megy az úton, fejük felett kiterjesztett szárnyú angyal imádkozik értük.

A sebesült katona Szűz Máriához fohászkodik (1915)

Elesettek

A háború előre haladtával nemcsak a sebesültek, hanem a halottak is megjelennek a vallásos képeslapok témái között. Csata után a katonák elesett bajtársuk sírja felett imádkoznak, és a többnyelvű felirat magyar változata szerint

„Kinek sírja/ Messze földön domborul,/ Rá feledés/
Soha soha nem borul.”

Búcsú az elesett katonától

A „Gyász” című képes levelezőlapon Jézus Krisztus áldón tartja két kezét az elesett katona sírja fölé. A „Miatyánk” sorozat képeslapján az egyik katona bajtársa keze között hal meg, fejük felett lebeg Jézus Krisztus fehér ruhás alakja, aki kezével áldást ad. Felirata az Istenbe vetett hitet és a belenyugvást egyaránt tükrözi: „Ha mi győzünk, vagy az ellen;/ Életünk a Te kezében./ Győzünk, ha Te úgy akarsz,/ ...Legyen a Te akaratod.” A halottakkal borított harctér fölött Szűz Mária is megjelenik a kis Jézussal és egy angyallal. Felirata: „A harcnak száz és száz halottja van/ Fölöttük a Szűz halkan elsuhan./ Lágy csengő szól, amerre elvonul/ S a csatatérre menyország borul.”

A katonát Jézus Krisztus védelmezi (1917)

A bemutatott vallási témájú képeslap típusok ábrázolásaikkal és szövegeikkel azt a célt szolgálták, hogy a katonák Istenben, Szűz Máriában, védőangyalukban bízva teljesítsék kötelességüket, harcoljanak hazájukért és a győzelemért. A Magyarországon

vagy külföldön, leginkább

Németországban és Ausztriában készült, de magyar felirattal ellátott lapokon az imádkozó, a harcoló és sebesült katonának Jézus Krisztus, Szűz Mária és a védőangyal jelenik meg, akik kezüket védőn tartják a katonák fölé, ezzel biztosítva életben maradásukat, illetve vigaszt, a szenvedések elviselését nyújtják a sebesülteknek, és az örök élet reményét az elesetteknek. A családjától eltávozóban vagy a harctéren imádkozó katonák Isten, Jézus Krisztus és Szűz Mária segítségét a haza védelméhez kérik, de otthon maradt szeretteik támogatásáért is fohászkodnak. A családtagok imáikban viszont elsősorban szeretteik védelméért és a viszontlátásért könyörögnek. Ezek a lapok sokkal személyesebbek, amelyet azzal is erősítenek, hogy az imádkozó feleség, gyerekek szeme előtt megjelenik a férj és édesapa alakja.

Háborús üdvözlések

Sajátos képi világa van a karácsonyi üdvözlőlapoknak. Az ünnep ismert jelképei – Szűz Mária a kis Jézussal, betlehemi istálló, karácsonyfa, ajándékok – háborús környezetben láthatók. A

Háborús karácsonyi üdvözlőlap

családtól távol, őrségben álló, tábornok körül ülő katonák előtt megjelenik az otthon képe szeretteikkel, az égő gyertyákkal díszített karácsonyfákkal. Ezek a látomások idézik a katonák elé a családot, a békés hangulatot. A „Boldog karácsonyi ünnepeket” feliratú képeslapon a szerető feleség és kislánya imádkozik, maguk elé képzelve a férj és apa fenyőfa alatt álló képét. Az egyik képeslapon havas fenyőfák között egy térdeplő katona látszik,

aki kezében az otthonról érkezett ajándékcsomagot tartja, feje fölött angyalok muzsikálnak és énekelnek. Egy másik lapon a csomagot bontó katonának az otthoni karácsonyfa mellett érte imádkozó felesége képe is megjelenik. A képeslapok hófödte tája is a békét, az újbóli együttlét reményét sugározza, amelyet a képek feliratai is erősítenek: „*Karácsony est szent varázsa/ Esdj te áldást a világra./ Esdj te békét, győzedelmet,/ Szép hazánkra égi kisdéd.*” Az emberek békevágyát fejezi ki Sík Sándor verse is, amely a tűz körül ülő, illetve őrségben álló katonák képe mellett olvasható. „*Szállj le, szállj a véres földre,/ Szent karácsony éjszaka;/ Gyűlj ki drága békefáklya,/ Szent karácsony csillaga./ Vidd el édes véreinknek/ Harcaikba szerteszt,/ Küldd le áldott sugaraddal/ Szívünk minden melegét./ Hogy ha dül is, vérbe fül is/ Békeszerző fegyverünk;/ Bennük éljen égi béke./ Kicsi Jézus, légy velünk.*”

Érdekes jelenség a magyarországi ünnepi lapokon megjelenő karácsonyfa, hiszen az első világháború idején még csak az arisztokrácia és a polgárság otthonaiban volt jellemző az égő gyertyákkal díszített fenyőfa, az ország lakosságának nagy többségét kitevő falusiaknál jórészt ismeretlen volt. Valószínűleg a német és osztrák gyártmányú képeslapok, illetve azok magyar adaptálása is hozzájárult az eredetileg német szokás, a karácsonyfa állítás magyarországi elterjedéséhez.

PETERCSÁK TIVADAR

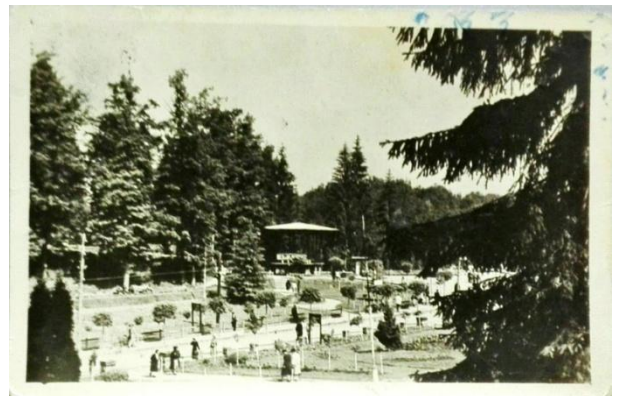
Szováta tematikájú képes levelezőlapok az 1950-es években

A Szováta tematikájú képeslapkiadás a második világháborút követően gyökeres változáson megy keresztül, ugyanakkor a korábbi és későbbi lapkiadásoktól könnyen megkülönböztethető, külön kategóriát alkot. Nagyrészt betagolódik az

egész országra jellemző visszaesésbe, beszűkülésbe, mind a minőséget, témaválasztást, mind a kiadók, nyomdák számát tekintve, ugyanakkor elvétve megfigyelhetők helyi jellegzetességek is.

A szováti képeslapkiadás az 1899-es megjelenése után a két világháború között, és a „kis magyar” világban éri el a tetőpontját. Ekkor adják ki a legtöbb szováti lapot, a legkülönbébb minőségben és témaválasztásban, és ekkor jelenik meg a piacon a legtöbb kiadó, legyen az magánszemély, fotóműhely, vagy éppen nagyobb kiadóvállalat. A kiadott lapok többsége kiváló minőségű fotó alapján készült, színes nyomásban, jó minőségű kartonra, néhány darab közülük igazi műalkotás.

A második világháború után teljesen eltűnik a magánkiadás, és egyetlen nagyobb képeslapkiadó cég sem működik tovább, mint amilyen például Körtesy Károly fotográfus, vagy a Fotofilm Kolozsvár vállalat voltak. Új, állami befolyás, ellenőrzés alatt álló kiadók jelennek meg, de a számuk a kommunizmus éveiben igen csekély marad. Ennek a folytonosságvesztésnek

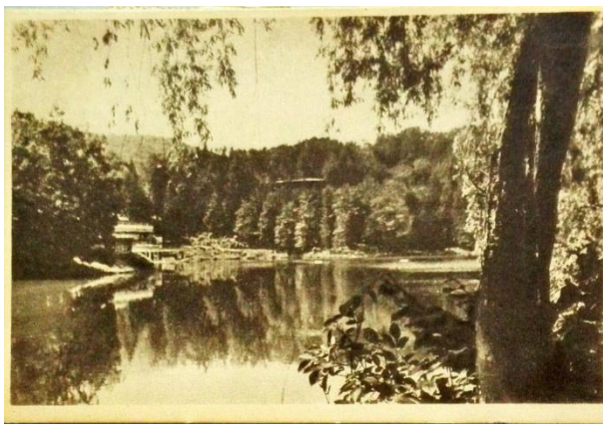

köszönhetően a régi fotókat, előző kiadásokat többé nem használják fel, ahogyan ez az előző időszakban gyakran megtörtént, akár különböző kiadók esetében is.

A lapok hátoldalán minden esetben szerepel a „*Republica Populară Română*” felirat, ezért terjedt el a gyűjtők körében a RPR-lap megnevezés ezen időszak lapjaira.

A második világháború éveiben a megszokott magas minőségnek nyoma sem marad, sem a fotók, sem a hordozó anyagok, kartonok tekintetében. A fotók, habár elfogadható kompozíciójúak, sokszor elmosódottak, halványak, alig kivehetőek. A tárgyalt időszak lapjai szinte kizárólag az úgynevezett szépia felvételekhez tartoznak, leggyakoribb a barnás árnyalat, de előfordulnak zöldek is.

A hordozó karton gyenge minőségű, vékony, éppen ezért sok megrongálódott lap maradt meg az ötvenes évekből. A kiadott lapok darabszáma elenyésző az előző időszakhoz képest. A keményebb tartású fotólapok csak az ötvenes évek vége felé jelennek meg, és a hatvanas-hetvenes években már kizárólag csak ezekkel találkozunk.

A lapkiadók témaválasztása szegényes, a Medvetóra összpontosít, valamint a későbbi Dacia villa, akkor még Fürdőszanatórium környékére. A harmincas-negyvenes években divatos mozaiklap, azaz kisebb képekből összeálló képes levelezőlap teljesen hiányzik. Érdeemes megjegyezni, hogy a kiadási adatok is szegényesek, gyakran hiányoznak, és a kiadási évszám már sehol nem jelenik meg, így nehezítve az időbeli beazonosítást. A fotográfusok neve egyszer sincs feltüntetve, így azok kilétét egyéb források hiányában nem deríthető fel.

A legnagyobb változás azonban a kiadók, nyomdák tekintetében megy végbe, ami a minőségi képeslapkiadás romlását eredményezi,

hiszen nincs helyi kiadó, nincs helyismeret, kötődés. Az ötvenes években megjelenő kiadók szinte kivétel nélkül az egész kommunista időszak alatt fennmaradnak, továbbélnek. A Szovéta tematikájú képeslapokat megjelentető kiadók a következők:

I. Editura Organizația Națională Română de viaj și turism. Egy lapot ismerünk eddig, amely még a régi lapkiadási gyakorlatra utal a háromnyelvűségével: románul, franciául, németül jelöli meg az ábrázolt helyet. Ez a lap a német nyelvű feliratok egyetlen képviselője a második világháború után, a francia nyelven írt helyszínmegjelölések azonban a hetvenes évektől gyakorivá válnak.

II. I.P.I. Valószínűleg egy nyomdát jelöl a rövidítés, amit a kiadási adatok hiányában a kiadóval egyenértékűnek tekinthetünk. Más kiadónál is felbukkan, úgyhogy az is valószínű, hogy a legtöbb képes levelezőlap itt látott napvilágot. A betűrövidítés mellett minden esetben sorszámot találunk, tehát a kiadott lapokat megjelölték, ugyanakkor ezek a számok sokszor nagyon magasak, akár 800 fölöttiek is, így ezek nem mindenike lehet szovétai kiadás.

III. Editura de stat. Nagy változatosságú lapokat adnak ki, a szépia minden színében, a barnától a zöldesig, vörösesig. Itt jelenik meg először az orosz nyelvű felirat a helyszín megjelölésénél, és figyelemre méltó, hogy az angol nyelvűnek is helyet adnak mellette.

IV. Librăria noastră. A legnépszerűbb képes levelezőlap kiadó az 50-es években, talán ők adták ki a legtöbb szovétai lapot. A repertoárjuk sokféle, a Fürdőtelep felső részét teljesen lefedi, és olyan érdekességek is megjelennek rajta, mint a volt Mária királyné szobor talapzata, vagy a királyi kabinok már az eredeti helyükről a szembe levő oldalra szállítva.

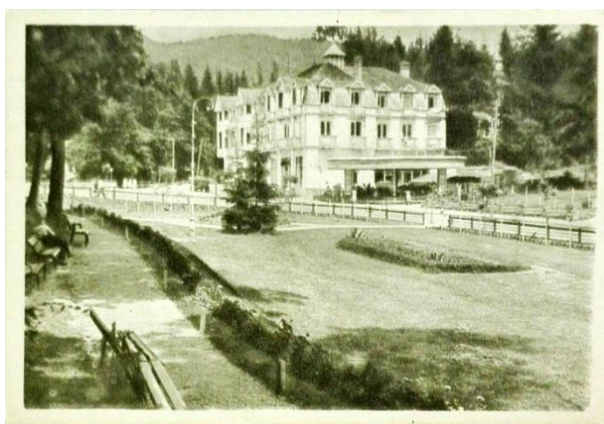
V. Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Az ötvenes évek második felében tevékenykedő kiadó, itt jelennek meg ebben az időszakban először a

fotólapok, amelyek keményebb tartásúak, jobb minőségűek, élesebb képet mutatnak. Ezáltal a színárnyalat is megváltozik, a barnás szépia felvételeket felváltja a fekete-fehér, és ez előrevetíti a hatvanas- hetvenes évek lapkiadási gyakorlatát, mely kizárólag hasonló fotólapokat forgalmaz majd. Ebben a kiadásban jelenik meg az első ismert Szováta tematikájú maximum carte is.

VI. Societate Comercială Oficială de Turism. Ezek közül eddig egyetlen lapot ismerünk, amely valószínűleg egy képeslapfüzetből származik. A lap postaképes, nyilvánvalóan reklámcélokat szolgált, látható ez a hátoldal feliratából, valamint az előlapon egy kisebb tájékoztató szöveg is szerepel Szovátafürdőről.

VII. Kiadó feltüntetése nélküli lapok, melyek mindenike a következő feliratot tartalmazza: *Prețul de vânzare 50 bani.* Ezek a kiadású lapok egységességet mutatnak, ugyanakkor semmiféle kiadási adatot nem tüntettek fel, csak az eladási áraikat. Mindenik lapon a következő felirat szerepel, a bemutatott helyszíntől függetlenül: „*Vedere din Sovata*”.

Bélyeg nem volt szükséges külön a feladáshoz, mert azt már előre rányomva tartalmazta, ez a legelső ilyen lapsorozat Szováta tekintetében. A hátoldal szerkesztése a következő évtizedekre mutat előre, a címzésnél külön helyet tüntetnek fel a városnak, utcának, stb., míg eddig az

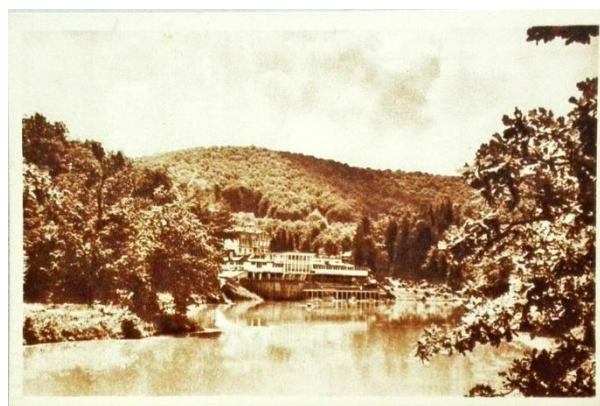

általános gyakorlat szerint ezeknek a helyét csak vonalak, pontok jelölték.

A bemutatott időszak képeslapforgalmában a bélyegek nagyrészt az általános, olcsóbb kategóriákba tartoznak, azonban érdemes nagy figyelmet szentelni a bélyegzőknek. Több érdekességet is le lehet olvasni róluk, a korabeli városok elnevezése mellett akár a helyi közigazgatási formákat is. Így találunk rá például a következőkre: *Sovata – Reg. Aut. Maghiară, Rai. Sâng. De Pădure, Orașul Stalin, Cristuru Săcuiesc*, stb.

A képeslapok szöveges része teljes mértékben a hátoldalra korlátozódik, és nagyrészt csak néhány sorból áll, a feladó tudatja a címzettel a helyzetét, esetleg néhány üdvözlő szócskát ír. Ezek a szövegek már nem tartalmaznak annyi információt a körülményekről, időjárásról, lakhatási feltételekről, tavakról, mint a századforduló környékén, vagy a két világháború között postára adott képes levelezőlapok.

Összességében elmondhatjuk, a második világháború után minőségileg romlott a képes levelezőlap kiadás, és elkezdődött a képeslap szerepének egyfajta átértékelődése is. Már nem azt a funkciót tölti be, mint egykoron, vagyis már nem a kommunikáció egyik kizárólagos formája.

A fokozódó cenzúra hatására eltűnnek a nyílt közlések, leírások, beszámolók, a kiadásban a tömeggyártásnál pedig szem elől tévesztődnek a részleteket felvonultató, a történettudomány számára dokumentum- és forrásértékű képes levelezőlapok.

SZOLLÁTH HUNOR

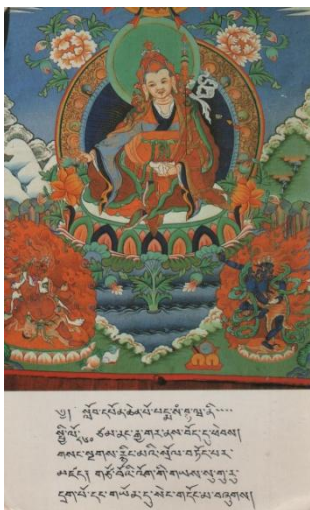
„A legmodernebb modern” – a képeslapok sorsa napjainkban

A képeslapok múltja, történelme megannyi újdonságot és kutatnivalót rejt magában mindegyikünk számára, ezzel együtt nem mehetünk el amellett, hogy nemsokára jó eséllyel már kizárólag múltból és történelemből beszélhetünk.

A címben felvetett téma hatalmas, azonban ebben a cikkben csupán nagyobb vonalakban foglalkozom vele, biztatva mindenkit, hogy vegye górcső alá az elmúlt évtizedek levelezőlapjait.

Korábban már írtam Tom Phillips *The postcard century* című könyvéről, amelyben a szerző évenkénti lebontásban, illusztrálva leírja a képeslapok nagy (és egyetlen teljes?) évszázadának történetét, a mindenkorlapok főbb tematikáját, azok finomodását vagy épp vulgarizálódását, sajnos a képeslapkiadás halálát is prognosztizálva a kötetben, kimondva vagy kimondatlanul.

A felvetett kérdés évről évre égetőbb, így noha látszólag pont újév alkalmával nem a „legmegfelelőbb” az időzítés, hiszen a téma vajmi kevésbé pozitív, viszont mikor lenne az, hogyha egyre kevesebb teret kap a lapkiadás is akár az

Egy ladakhi thangka, vagyis szövetre készített buddhista festmény, tibeti szöveggel

utcai árusok állványain, akár pedig vásárlói oldalról nézve?

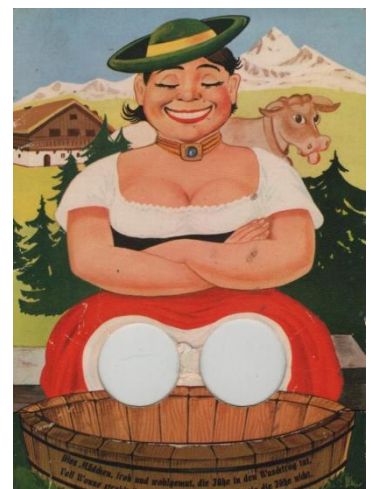
Roppant kevés kivételtől eltekintve a nem profitábilis képeslapkiadás a végnapjait éli, európai viszonylatban legalábbis mindenképpen.

Akadnak még ugyanis gyűjtők (az egyesüle-

tünkön belül is), akik saját költségen, nem a vélt haszon reményében, hanem értékmegőrzés és szűk körben történő terjesztés végett 100-200 db-os példányszámban időről időre adnak ki lapokat, kisebb sorozatokat, de a hagyományosnak mondható állami, ill. mondhatni, nagyipari képeslapkiadás aligha jellemző már.

Más a helyzet az egzotikus tájakkal, a harmadik világ nehezebben elérhető helyszíneivel, ugyanis itt a turisztikai potenciál, ill. a technológiai elmaradottság még mindig inkább teszi lehetővé a lapkiadást, mint a nyomtatott sajtóbeli vagy internetes cikkezést.

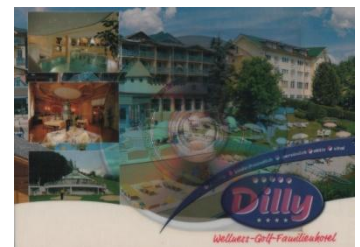
Ami azonban valóban életben tartja a képeslapokat (hangsúlyozom, szerintem), az néhány, jól behatárolható téma, és ráadásul sajnos nem sok.

A hölgy lábait ujjainkkal helyettesíthetjük, átlépve a kétdimenziós keretet

Az első ilyen, talán a legkisebb arányban a

nagyobb tematikák közül a humor és a fantázia. Az interaktív, „játszható”, így pl. a tekerhető, háromdimenziós, kihajtható, CD-ként használható stb. lapok éppúgy hosszú múltra tekintenek vissza, mint az XY város éjjel típusúak, vagyis: nincs új a

Egy osztrák hotel CD-ként használható reklámlapja

nap alatt.

Még a CD-

képeslapnak is megvannak a háború előtti bakelites megfelelői. Ilyen és ehhez hasonló, ötletes képeket még mindig szívesen küldünk haza távoli országokból, vagy vesszük meg és hozzuk el a kézipoggyásunkban.

Mégsem ez hozza a legtöbb pénzt a konyhára, hanem a következő két r-betűs: a retró és a reklám.

A Kelet-Magyarország reklámja

Kónya Sándor híres plakátjának kicsinyített mása

A retró komoly üzletággá nőtte ki magát, legyen szó háborús propagandaplakátok kicsiben történő nyomtatásáról vagy szocreál reklámok újraértelmezéséről. A reklám pedig önmagáért beszél: egy-egy film, világmárka, rendezvény próbálja így magára vonni a figyelmet, bízva abban a korosztályban és rétegben is, amely még egy színház vagy mozi várójában ismerkedik a legújabb alkotásokkal; illetve az aprónyomtatványok suttogó propaganda jellegében.

Eme nagyobb témák azok, amelyek véleményem szerint a hagyományos városképes turistacsalogató képek mellett képesek labdába rúgni, és megtérülni képes termékként is létezni... nem tudni, meddig.

Kérem a Kedves Gyűjtőtársakat, hogy a ('45 utáni) modern lapkiadás és -terjesztés, az újabb kiadású lapok gyűjtése kapcsán foglalják össze véleményüket, és írják meg a lenti email-címre, hogy ezzel a témakörrel kapcsolatosan, cikksorozat formájában beszélhessünk erről!

PAPP MIKLÓS

Korábbi rendezvények

Sasvári Tiborné Eta – Budapestre költözött gyűjtőtársunk – *Szent László, a lovagkirály* című kiállítása volt látható a Répcelaki Általános Iskola

közösségi termében, október 6-tól november 15-ig. A kiállítás anyagából, külön az alsósoknak és a felsősöknek egy hét és tizenöt kérdésből álló

feladatlapot készítettek és értékelték. Az iskola több, mint 300 tanulója közül nagyon sokan tekintették meg a kiállítást és töltötték ki a feladatlapokat. A Szent László év alkalmából nyílt kiállítás számos ismerettel gazdagította a tanulókat.

Steiner Józsefné gyűjtőtársnő a magyar nyelv napja (nov.13) alkalmára összeállított *Kazinczy Ferenc életútja* című kiállítása Szegeden, a Somogyi Károly Megyei Könyvtár Csillagtéri fiókkönyvtárában nov. 1-30-ig volt megtekinthető.

Ajánló

Steiner Józsefné *A zene mindenkié, Kodály Zoltán életútja 1882-1967* címmel, a zeneszerző halálának 50. évfordulója alkalmával megrendezett kiállítása december 15. óta még megtekinthető január 12-ig. Cím: Nagykanizsa, VOKE Kodály Zoltán Művelődési Ház.

Minden Kedves Gyűjtőtársunknak újabbnál újabb szerzeményekben gazdag, boldog újévet kívánunk!!!

Felelős kiadó: Kőszegfalviné Pajor Klára elnök MKL
Szerkesztette: Kőszegfalviné Pajor Klára és Papp Miklós
9700 Szombathely, Pf. 233. mobil: 20/2865806
email. pajor.klara@gmail.com
honlap: www.kepeslapgyujto.hu